

Utolan pähkinäpensaslehdon kasvillisuusselvitys 2019

Anne Hirvonen

Utolan pähkinäpensaslehdon kasvillisuus selvitys

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	4
Huomionarvoiset kasvit	5
Yleiskuvaus	7
Menetelmät	7
Tulokset	9
Suositukseset	20
Lajilista	21

Kannen kuvassa kallioketoa kuviolla 8.

Tiivistelmä

Utolan alueella esiintyy erityyppisiä lehtoja ja kalliolla tavataan pienialaisena ketokasvillisuutta. Luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin (2018) mukaan lehdot ovat Etelä-Suomessa vaarantuneita (VU).¹ Tuoreet runsasravinteiset lehdot (HeOT) on arvioitu erittäin uhanalaisiksi (EN) ja kaikki kedot äärimmäisen uhanalaisiksi (CR).

Utolan suojelualuerajauksella jyrkässä alarinteessä, rinteen päällä rajauksen pohjoispuolella ja pienialaisena suunnittelualueen kakkoiskulmalla norouoman itärinteellä esiintyy pähkinäpensasvaltaista pähkinäpensaslehtoa (CoT, (VU)). Pähkinäpensasta esiintyy runsaasti myös ympäröivissä tuoreissa lehdoissa, joissa se ei kuitenkaan ole valtalajina.

Rinteen avoimilla kalliopaljastumilla esiintyy ketokasvillisuutta. Kaikki kedot on arvioitu luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnissa äärimmäisen uhanalaisiksi (CR). Koilliskulman avokalliolla tyyppi on karua kallioketoa (KIKt, CR) ja sen länsipuolella heinävaltaista heinäkettoa (Kt, CR), jossa kataja esiintyy runsaana. Avoimena on säilynyt lähinnä ohuen maannoksen kallioalueet, ja ympärille on kasvanut varttunutta puustoa. Asutuksen läheisyys viittaa siihen, että alueella on ollut aiemmin perinteistä maankäyttöä, kuten laidunnusta, joka kuitenkin on loppunut. Luonnonsuojelulain suojelemiin luontotyyppisiin, perinteisten maankäyttömuotojen seurauksena syntyneisiin katajaketoihin, kuuluvat vain kohteet, joiden ominaispiirteet eivät ole merkittävästi muuttuneet.²

Kallion päällä esiintyy myös kuivan lehdon kasvillisuutta (puolukka-lillukka-tyyppi, VRT, (NT)).

Suojelualuerajauksen keskiosassa alarinteessä tavataan pienialaisena lehtoimikkä-lehto-orvokilehtoa (PuViT, (EN)). Pääosin suunnittelualuerajauksen kasvillisuus on tuoretta runsasravinteista lehtoa, sinivuokko-käenkaali-tyyppiä (HeOT, (EN)) ja alarinteen avoimilla alueilla luontotyyppi voidaan paikoin nimetä valtalajin mukaan vuohenputkilehdoksi ((EN))

¹ Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018 – Luontotyyppien punainen kirja. Osa 2 – luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö. s. 480. <file:///C:/Users/Anne/Downloads/Suomen%20luontotyyppien%20uhanalaisuus%202018%20OSA2.pdf>

² Pääkkönen, P. & Alanen, A. 2000: Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje. s. 55–59. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/40824/SYKEmo_188.pdf?sequence=4&isAllowed=y haettu 28.8.2019

Rantavyöhykkeen alavammissa notkelmissa ja itäosan norouomassa tavataan myös keskiravinteista tuoreen (OMaT, (VU)) ja kostean lehdon kasvillisuutta (AthOT, (NT)).

Kasvillisuuskartoitus-aluearajauksen koilliskulmalla vanhan pihapiirin aluskasvillisuus on tuoretta lehtoa, lähinnä vuohenputkivaltaista tyyppiä. Rajauksen uloin koilliskulma ulottuu avoimelle suuruuhoiselle niitylle.

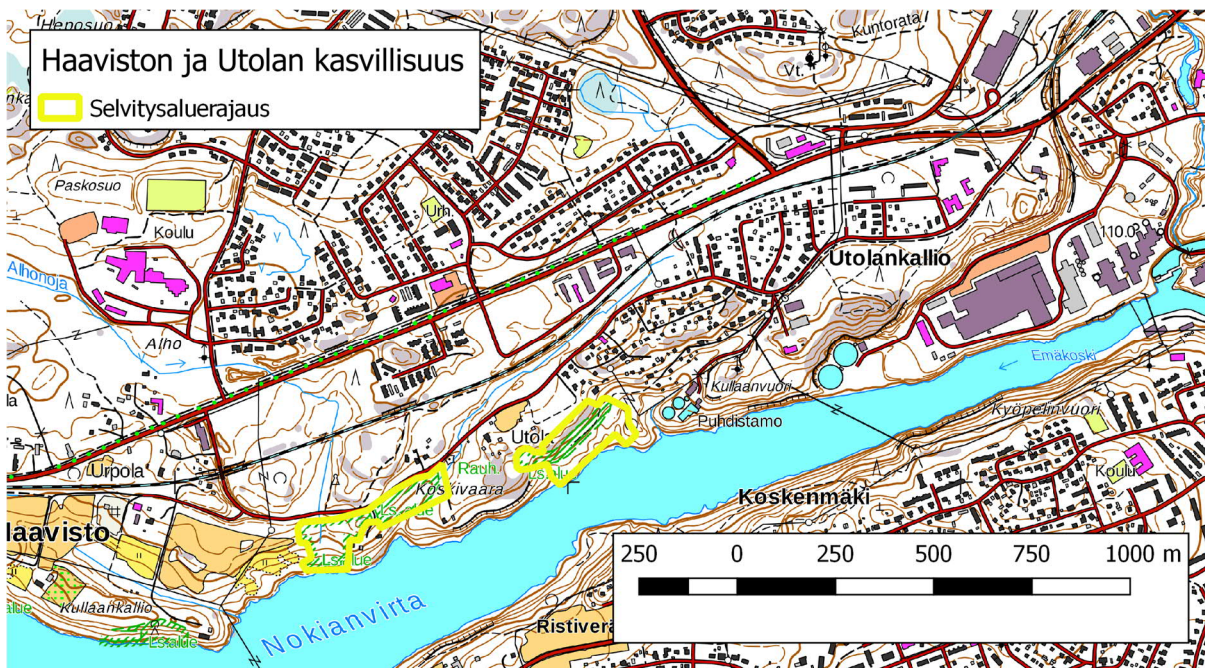
Huomionarvoiset kasvit

Pähkinäpensas (*Corylus avellana*) viihtyy kuivahkoissa rinnelehdossa ja pensas on kalkinsuosija. Myös Utolan alueella esiintyy joitakin yksittäisiä vuorijalavia tai vuorijalavan taimia. Vuorijalava (*Ulmus glabra*) on vaarantunut (VU) ja rauhoitettu koko maassa.

Alueella tavataan edustavaa ja monimuotoista lehtokasvillisuutta. Jänönsalaatti (*Mycelis muralis*) on arvioitu alueellisesti uhanalaiseksi (RT)³, tosin sitä esiintyy enemmän Haaviston suojelualueella. Lehtomikkä esiintyy runsaana myös nimityypin (PuViT) ulkopuolella tuoreessa (HeOT) lehdossa. Muita lehtolajeja ovat mm. lehto-orvokki, mustakonnanmarja, lehtovirmajuuri, lehtokorte, lehtotesma, metsäkäenkaali, kyläkellukka, lehtosudenmarja, lehtosinivuokko, valkovuokko, kellokielo, lehtopalsami ja pensaista lehtokuusama, lännenpunaherukka, koiranheisi, terttuselja ja taikinamarja. Utolan suojelualuearajauksen sisältä keskivaiheilta on löydetty myös harvalukuisena Pirkanmaalla esiintyvää lehtokieloa (2018, Mäkelä, A. sähköpostitiedonanto).

Kalliokedolla ja sen reunoilla esiintyy pienialaisena silmälläpidettävää (NT) kissankäpälää (*Antennaria dioica*), kalliokieloa, keto-orvokkia, mäkitervakkoa, ketopölkkyruohoa, eteläntuoksusimaketta ja karvakiviyrttiä. Alarinteessä pähkinäpensaslehdon reunalla kasvaa yksittäisiä kaiheorvokkeja.

³ Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018 – Luontotyyppien punainen kirja. Osa 2 – luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö. s. 495.
[5https://www.ymparisto.fi/download/noname/%7B35FAF82C-FFE9-41E1-AE93-479E294F60E5%7D/35728](https://www.ymparisto.fi/download/noname/%7B35FAF82C-FFE9-41E1-AE93-479E294F60E5%7D/35728)

Utolan kasvillisuusselvitysaluerajaus on merkitty kuvaan keltaisella. Utolan rajausta sijaitsee Nokianvirran pohjoisrannalla Haaviston kasvillisuusselvitysaluerajauksen itäpuolella.

Utolan selvitysalueen keskellä oleva päihinäpensaslehto on suojeltu vuonna 2003. Suojelualan ympärillä on laajalti lehtoa, aina Haaviston vuorijalavalehtoon saakka.

Yleiskuvaus

Utolan pähkinäpensaslehto sijaitsee etelä-kaakkoon viettävällä jyrkällä rinteellä Nokianvirran tulivuoriperäisen kanjonimaisen ruhjemuodostuman pohjoispuolella. Alueella on suojelualue, joka on kooltaan vain 0,99 ha (Pirkanmaan ympäristökeskus 18.11.2003, nro Pir-2003-L-313-253). Tämän selvityksen rajausta on hieman suojelualuerajauksista laajempi.

Rajauksen pohjoisosassa on kalliopaljastumaa ja alarinteessä maaperä on ravinteikasta humusmultaa ja etenkin rantavyöhykkeellä savimaata. Alueella verrattain runsaana esiintyvä pähkinäpensas ilmentää maaperän kalkkivaikutusta. Rajauksen pohjoispuolella kulkee polku, joka haarautuu rajauksen luoteiskulmasta rantaan ja jyrkänteen alapuolelta kohti rajauksen koilliskulmaa. Polun pohjoispuolella jyrkimmän rinneosuuden alapuolella kulkee rinteen suuntaisesti vanha, osin umpeenkasvanut tieura.

Puusto on lehtipuuvaltaista ja etenkin rantavyöhykkeellä paikoin tiheää, vaikeakulkuista tuomivaltaista rytöä, joka on erittäin otollinen pesimäympäristö monelle hyönteisyöjälinnulle. Alueella on etenkin lehtipuu-lahopuuta eri lahoasteilla. Suojelualuerajauksen sisällä Lehtometsien havinaa Pirkanmaalla -hankkeen (2018)⁴ yhteydessä lehtipuu-lahopuuta arvioitiin olevan 10 m³ ja kuusilahopuuta 1m³ hehtaarilla.

Menetelmät

Kasvillisuus selvitystä tehtiin maastossa kartalle rajatulla alueella jalkaisin kiertämällä 22.5.2019, 18.6.2019, 31.7.2019 ja 11.9.2019. Maastossa kirjattiin ylös havaintoja alueen puustosta, pensaskerroksesta, kenttäkerroksesta ja pohjakerroksesta ja luontotyytit pyrittiin rajaamaan kartalle ominaisuuspiirteiden mukaan. Selkeyden takia hyvin pienialaisia kuvioita yhdisteltiin. Luontotyytit eivät vaihdut maastossa selvärajaisesti, joten tässä esitetyt rajaukset ovat suuntaa-antavia. Kuvioiden rajauksissa haluttiin tuoda esille eroja kuvioiden puulajisuhteissa, etenkin kuusen esiintymisessä, mahdollisia hoitotoimia varten. Mahdollinen kuusen poiston tarve on

⁴ Lehtometsien havinaa Pirkanmaalla -hanke: Raportti maastoinventoinneista lehtokohteilla 2018.

kuitenkin arvioitava paikan päällä kuvioilla kasvavien taimien, joiden kasvua kuusen poistolla halutaan suosia, tarkka sijainti huomioiden.

Maastossa apuna oli älypuhelimien maastokarttasovellus. Älypuhelimia käytettiin myös kuvaamiseen. Karttarajaukset tehtiin QGis-ohjelmalla ja paikkatietotasot toimitettiin tilaajalle tämän selvityksen mukana sähköisessä muodossa. Lajeja kirjattiin ylös maastossa ja koottiin lajilistaan. Lajinimet tarkistettiin Laji.fi -tietokannasta.

Tässä selvityksessä on keskitytty putkilokasveihin, tosin lajilistaus voi olla puutteellinen heinien osalta. Heinistä määritettiin vain runsaina esiintyvät lajit, eikä jokaisen yksittäisen heinän määrittämiseen ollut mahdollisuutta. Tässä selvityksessä ei ole keskitytty tarkemmin sammallajistoon. Kuvioille on kuitenkin listattu melko helposti maastossa määritettävää pohjakerroksen sammallajistoa, jolla on indikaattoriarvoa lehtolajeina: pohjakerroksen lajilistaus ei ole kuitenkaan kattava. Jäkälä ei ole selvitetty käytännössä lainkaan. Sienilajistoa on listattu ylös siltä osin, kuin sieniä on maastossa tavattu: selvityksessä ei ole kuitenkaan systemaattisesti kartoitettu ja määritetty sienilajistoa.

Tulokset

kuvion nro	luontotyyppi	kuvaus	ravinteisuus
1	PuViT	tuore lehto, imikkä-lehto-orvokkityyppi	runsasravinteinen
2	CoT	pähkinäpensaslehto	keskiravinteinen- runsasravinteinen
3	HeOT	tuore lehto, sinivuokko-käenkaalityyppi	runsasravinteinen
4	HeOT	tuore lehto	runsasravinteinen
5	HeOT	tuore lehto	runsasravinteinen
6	suurruohoniitty		keskiravinteinen- runsasravinteinen
7	CoT	pähkinäpensaslehto	keskiravinteinen- runsasravinteinen
8	KIKt	kuiva kallioketo	keskiravinteinen
9	Kt	kuiva (heinä)keto	keskiravinteinen
10	VRT	kuiva lehto, puolukka-lillukkatyyppi	keskiravinteinen- runsasravinteinen
11	HeOT, AegT	tuore lehto, sinivuokko-käenkaalityyppi, vuohenputkityyppi	keskiravinteinen
12	AthOT	kostea lehto	keskiravinteinen- runsasravinteinen
13	CoT	pähkinäpensaslehto	keskiravinteinen- runsasravinteinen

Kuviot on koottu yllä olevaan taulukkoon ja kuvattu seuraavassa lyhyesti puuston, pensaskerroksen, kenttäkerroksen ja pohjakerroksen perusteella. Joistakin kuvioista on nostettu

kuvaukseen huomionarvoisia seikkoja, kuten kuviolla esiintyviä harvalukuisia lajeja, kuvion kuusettuneisuus tai vieraslajien esiintyminen.

Kuvio 1

PuViT. Imikkä-lehto-orkkityypin runsasravinteista tuoretta lehtoa.

Puusto: koivut, metsäkuusi, raita, harmaaleppä

Pensaskerros: euroopanpähkinäpensas

Kenttäkerros: lehtoimikkä, lehto-orkki, lehtosinivuokko, valkovuokko, (lehtovirmajuuri), harakankello, metsäkorte, lehtovuohenputki, nurmitädyke, metsäkäenkaali, kyläkellukka, letohorsma, ahomansikka

Pohjakerros: isomyränsammal laikuttain

Sieniä: poimuhiippo, hytyrypykkä, kuhmukääpä, taulakääpä, kantokääpä

Kuvio 2

CoT. Kuivaa pähkinäpensaslehtoa jyrkässä rinteessä. Aluskasvillisuutta paikoin niukasti.

Puusto: koivut, metsähaapa, vaahterat, harmaaleppä, kotipihlaja, lehtotuomi, metsämänty, (metsäkuusi)

Pensaskerros: euroopanpähkinäpensas, lehtotuomi, lännenpunaherukka, punavadelma, terttuselja, koiranheisi, lehtokuusama

Kenttäkerros: paikoin vain vähän aluskasvillisuutta, metsäkurjenpolvi, mustakonna-marja, kivikkoalvejuuri, oravanmarja, lehtosudenmarja, metsäkäenkaali, lehtosinivuokko, metsäkorte, sormisara, kellokielo, lehto-orkki

Pohjakerros: aukkoinen, suurin osin kariketta, isomyränsammal, metsälehmä-sammal

Sieniä: pähkinärousku, tupasjuurekas, sinipunahiippo, rustonupikka, leppänahakka, ryppynahakka

Kuvio 3

HeOT. Sinivuokko-käenkaalityypin tuoretta runsasravinteista lehtoa, jossa ihmisvaikutusta ja aukkoisuutta. Avoimille alueille levinnyt vuohenputkea ja muita niittylajeja. Länsireunalla kuoppa, johon heitetty roskaa, roskaa myös alarinteessä kuvion etelä-kaakkoiskulmalla.

Nuori vuorijalavan taimi kuviolla 3. Taustalla kuviolta löytyvää roskaa.

Puusto: paikoin harmaaleppävaltainen, koivut, metsäkuusi, kotipihlaja

Pensaskerros: euroopanpähkinäpensas, koiranheisi, lehtokuusama, punavadelma; taimia: vaahterat, kotipihlaja, raita, metsätammi

Kenttäkerros: lehtovuohenputki, metsäkäenkaali, nurmitädyke, kevätpiippo, kyläkellukka, sinivuokko, nuokkotalvikki, mustakonnanmarja, kivikkoalvejuuri, kellokielo, särmäkuisma, metsäkurjenpolvi, ahomansikka, kultapiisku, kangasmustikka, sormisara, voikukat, lehtosudenmarja, metsäimarre

Pohjakerros: lehtohaivensammal, lehväsammat

Sieniä: sinipunahiippo, koivunkantosieni, mustasukkakääpä, kevätääpä

Huomionarvoista: Kuvion reunalla ihmisvaikutusta, roskia kuopassa kuvion länsilaidalla ja alarinteessä kaakkoiskulmalla. Pienaukkoisuutta, yksittäin vuorijalavan taimia.

Kuviot 4 ja 5

HeOT. Sinivuokko-käenkaalityypin tuoretta runsasravinteista lehtoa, joka kuitenkin kuusivaltaista. Aluskasvillisuutta hyvin vähän, mutta esiintyessään vastaavaa kuin kuviolla 11. Rajattu erikseen vain kuusivaltaisuuden takia.

Huomioarvoista: Puusto kuusivaltainen, suositellaan kuusen varovaista poistoa

Kuvio 6

Joitakin pajuja lukuun ottamatta avointa suurruuhoniittyä, jolla ei laidunnusta tai niittoa. Rehevöitynyt. Reunalla muutama iso raita, tuomi, pihlaja.

Kenttäkerros: valtalaji paikoin niittymesiangervo, paikoin lehtovuohenputki; koiranputki, metsäkorte, metsäkurjenpolvi, lehtovirmajuuri, pujo, koiranvehniö, koiranheinä, aivotirna, ojakellukka, rönsyleinikki, isonokkonen, palomaitohorsma, niittynätkelmä, huopaohdake

Huomionarvoista: haitallinen vieraslaji jättipalsami laajoina kasvustoina

Lehtovirmajuuri (*Valeriana sambucifolia*).

Kuvio 7

CoT. Jyrkässä rinteessä joitakin varttuneita pähkinäpensaita, jotka hyvin pienialaisena vallitsevia. Reunoilla muutama järeä kuusi, harmaaleppä ja tuomi. Aluskasvillisuutta hyvin vähän.

Puusto: harmaaleppä, metsäkuusi, koivut

Pensaskerros: euroopanpähkinäpensas, lehtotuomi

Kenttäkerros: punavadelma

Pohjakerros: lähinnä kariketta

Sieniä: kalvasmaljakas-laji, poimuhiippo

Huomionarvoista: Kuuset varjostavat ja niiden neulaset happamoittavat maata. Kookkaiden kuusien mahdollista poistoa harkittaessa tulee huomioida ympäröivät puut, ettei alueesta tule liian avointa.

Kuvioiden 8 ja 9 ketoalueet ovat monimuotoisuudelle merkittäviä. Kuviolla on katajakedon piirteitä, joita esiintyy laidunnetuilla perinnebiotoopeilla. Laidunnusta ei kuitenkaan ole, mutta avokallion päälle kerääntynyttä mannosta on niin ohuelti, että toistaiseksi kuviot ovat säilyneet keskiosiltaan avoimina.

Kuvio 8

KIKt. Kuivaa avointa kallioketoa.

Pensaskerros: kataja, koillisreunalla euroopanpähkinäpensas, metsätammen taimia

Kenttäkerros: keto-orvokki, mäkitervakko, eteläntuoksusimake, kalliokielo, ketopölkkyruoho, ahomansikka, kivikkoalvejuuri, sarjakeltano, siankärsämö, kellokielo, metsäkäenkaali, koiranvehniö, lehtosinivuokko, nuokkuhelmikkä, yksittäin kaiheorvokki

Pohjakerros: kalliosammalia (ei määritetty), joitakin jäkäliä

Huomionarvoista: Pohjoisreunalla pienialaisena ahokissankäpälää (NT), alarinteessä joitakin kaiheorvokkeja, rinteen päällä yksittäin haitallinen vieraslaji komealupiini

Kuvio 9

Kt. Avointa heinävaltaista kallioketoa, jonka reunoilla (tuoretta-)kuivahkoa lehtoa

Pensaskerros: kataja, tertsuselja, lehtotuomi

Kenttäkerros: heinät paikoin valtalajina; oravanmarja, ahomansikka, kangasmustikka, lehtoarho, taigasananjalka, kurjenkello, jänönsalaatti, ahokeltanoryhmän laji, eteläntuoksusimake, koiranputki, karvakiviyrtti, lehtotesma, niittysuolaheinä

Pohjakerros: metsäkerrossammal, palmusammal, kalliosammalia (ei määritetty), joitakin jäkäliä

Kuvio 10

VRT. Kuivaa, lähinnä puolukka-lillukkatyyppin lehtoa, jossa paikoin kalliopaljastumia.

Puusto: koivut, metsähaapa, joitakin järeitä metsämäntyjä

Pensaskerros: kataja, korpipaatsama, euroopanpähkinäpensas, koiranheisi

Kenttäkerros: kallioimarre, kevätpiippo, kellokielo, kangasmustikka, taigapuolukka, kivikkoalvejuuri

Pohjakerros: kalliosammalia (ei määritetty), lehvasammalia, seinäsammal, metsäkerrossammal, ruusukesammal

Sieniä: lohisienet, arinakäävät

Huomionarvoista: Kuvion länsipäässä pienialainen laikku ahokissankäpälää (NT). Rinteen päällä yksittäinen puutarhakarkulainen, tuomipihlaja (*Amelancier* sp.).

Kuvio 11

HeOT, AegT. Rantavyöhyke on rehevää, runsasravinteista tuoretta lehtoa. Avoimemmilla paikoilla vuohenputkityyppejä, varjoisemmin osin sinivuokko-käenkaalityyppejä, jossa tavataan myös vaateliaampia ruohoja. Koillisessä vanhaa pihapiiriä.

Puusto: harmaaleppä, koivut, lehtotuomi, vaahterat, raita, metsäkuusi

Pensaskerros: euroopanpähkinäpensas, koiranheisi, terttuselja, lännenpunaherukka

Kenttäkerros: lehtomikkä, lehtovuohenputki, mustakonnanmarja, jänönsalaatti, lehto-orvokki, metsätähti, jänönsalaatti, kyläkellukka, lehtokorte, maahumala, lehtosudenmarja, isonokkonen, lehtotesma, punakoiso, yksittäin soreahiirenporras.

Kuusivaltaisen kuvion 5 ja avoimemman, lehtovuohenputkivaltaisen lehdon välillä (kuviolla 11) aluskasvillisuuden esiintymisen raja on jyrkkä.

Pohjakerros: lehtohaivensammal, isomyyränsammal

Sieniä: pähkinänrousku, nurmirusku, oranssikärpässieni, pulkkosieni, porraslimaseitikki, hurmehiippo, lahorusokkaat, isokuurekas, oksanapanahikas, maitohampikka, leppänahakka, purppuranahakka, ruskovuotikka, leppäpoimukka, punanäppy, oksatiimakka, taulakääpä, raidankääpä, kuhmukääpä, lepänkääpä, sinikääpälaji

Huomionarvoista: Alueelta on aiempi havainto Pirkanmaalla harvalukuisesta lehtokielosta, kuvioiden 1 ja 4 väliseltä alueelta (2018, Mäkelä). Kuvion 4 koilliskulman eteläpuolella nuori vuorijalava. Jänönsalaatti. Vieraslajeja: terttuselja, todennäköisesti puutarhasta levinnyt punakoiso, koilliskulmalla jättipalsami, jättitatarlaji (*Reynoutria* sp.).

Kuvio 12

AthOT, hiirenporras-käenkaalityypin kosteaa lehtoa. Notkelma, jossa kapealti kostean lehdon kasvillisuutta.

Rantaan viettävässä notkelmassa kuviolla 12 esiintyy kostean lehdon kasvillisuutta, kuten soreahiirenporras ja lehtopalsami. Valitettavasti myös haitallinen vieraslaji jättipalsami on levinnyt notkelmaan.

Puusto: lehtipuuvaltainen

Pensaskerros: lehtotuomi, tervtusselja, taikinamarja, kotipihlaja

Kenttäkerros: soreahiirenporras, metsäkäenkaali, suokeltto, lehtotähtimö, lehtopalsami, isonokkonen, niittymesiangervo

Pohjakerros: lehväsamalia, niittyliekosammal, metsäliekosammal, isokastesammal

Sieniä: kevätkäppä

Huomionarvoista: vieraslaji: jättipalsami

Kuvio 13

CoT, VRT. Kuivahkoa lehtoa, paikoin pähkinäpensas valtalajina.

Puusto: metsähaapa, metsäkuusi, koivu, lehtotuomi, harmaaleppä, raita

Pensaskerros: yksit. koiranheisi; taimia: kotipihlaja, vaahterat, (metsätammi)

Kenttäkerros: kellokielo, metsäimarre, kivikkoalvejuuri, metsäkäenkaali, lillukka, taigasananjalka, metsäorvokki, kangasmustikka

Pohjakerros: seinäsammal, metsäkerrossammal

Suositukset

Selvitysalueella esiintyy vaateliasta lajistoa ja uhanalaisia luontotyyppejä. Kulttuurivaikutuksesta ja asutuksen läheisyydestä huolimatta alueella on luonnontilaisen kaltaisen metsän rakennepiirteitä, kuten pienaukkoisuutta, eri-ikäisyyttä, lahopuuta ja erilajisuutta. Alue on monimuotoisuuden kannalta merkittävä laajemminkin kuin paikallisesti. Pähkinäpensasta esiintyy runsaasti myös perustetun luonnonsuojelualueen ulkopuolella. Olisikin suositeltavaa laajentaa suojelualueita esimerkiksi vapaaehtoisen Metso-suojeluohjelman avulla. Vaikka tässä selvityksessä ei tutkittu Haaviston suojelualueen ja Utolan luonnonsuojelualueen välistä lehtoaluetta, on selvää, että laajempi yhtenäinen suojelualue turvaisi Haaviston ja Utolan suojelualueilla esiintyvien vaatelioiden lajien säilymisen paremmin myös pitkällä tähtäimellä.

Alueella esiintyy lahopuuta eri lahoasteilla ja lisää on jatkuvasti syntymässä. Suojelualuerajauksen sisällä Lehtometsien havinaa Pirkanmaalla -hankkeen (2018)⁵ yhteydessä lehtipuu-lahopuuta arvioitiin olevan 10 m³ ja kuusilahopuuta 1m³ hehtaarilla, suojelualuerajauksen ympärillä lahopuuta on vastaavia määriä, paikoin enemmänkin. Mikäli kuitenkin kuusivaltaisilta aloilta poistetaan kuusta, voidaan osa pelkistä rungoista jättää lahopuuksi, mikäli ei ole vaaraa, että rungot peittävät liikaa kenttäkerrosta estäen esimerkiksi pähkinäpensaaseen tai vuorijalavan taimettumisen tai niiden taimien kasvun, jota kuusen poistolla halutaan suosia.

⁵ Lehtometsien havinaa Pirkanmaalla -hanke: Raportti maastoinventoinneista lehtokohteilla 2018.

Lajilista

Puusto

hieskoivu <i>Petula pubescens</i>	metsätammi <i>Quercus robur</i> (l. tammi)
kotipihlaja <i>Sorbus aucuparia</i>	vaahterat <i>Acer</i> sp.
lehtotuomi <i>Prunus padus</i>	pajut <i>Salix</i> ssp.
metsähaapa <i>Populus tremula</i> (l. haapa)	raita <i>Salix caprea</i>
metsäkuusi <i>Picea abies</i> (l. kuusi)	rauduskoivu <i>Petula pendula</i>
metsälehmus <i>Tilia cordata</i>	tervaleppä <i>Alnus glutinosa</i>
metsämänty <i>Pinus sylvestris</i> (l. mänty)	vuorijalava <i>Ulmus glabra</i>

Pensaskerros

euroopanpähkinäpensas <i>Corylus avellana</i>	vaahterat <i>Acer</i> sp.
korvipaatsama <i>Frangula alnus</i>	koiranheisi <i>Viburnum opulus</i>
lehtokuusama <i>Lonicera xylosteum</i>	raita <i>Salix caprea</i>
lehtotuomi <i>Prunus padus</i>	taikinamarja <i>Ribes alpinum</i>
lännenpunaherukka <i>Ribes rubrum</i>	terttuselja <i>Sambucus racemosa</i>
metsäkataja <i>Juniperus communis</i>	tuomipihlajat (<i>Amelancier</i> sp.)
metsätammi <i>Quercus robur</i>	vuorijalava <i>Ulmus glabra</i>

Kenttäkerros

ahokeltanot <i>Hieracium</i> sect. <i>Vulgata</i>	ahomansikka <i>Fragaria vesca</i>
ahokissankäpälä <i>Antennaria dioica</i>	aitovirna <i>Vicia sepium</i>

eteläntuoksusimake *Anthoxanthum odoratum*
 euroopanlillukka *Rubus saxatilis* (l. lillukka)
 harakankello *Campanula patula*
 heinätähtimö *Stellaria graminea*
 hietakastikka *Calamagrostis epigejos*
 huopaohdake *Cirsium heterophyllum*
 huopavoikeltano *Pilosella officinarum*
 isonokkonen *Urtica dioica*
 jänönsalaatti *Lactuca muralis*
 jättipalsami *Impatiens glandulifera*
 jättitatarlaji (*Reynoutria* sp.)
 kaiheorvokki *Viola selkirkii*
 kalliokielo *Polygonatum odoratum*
 kangasmaitikka *Melampyrum pratense*
 kangasmustikka *Vaccinium myrtillus* (l. mustikka)
 karheanurmikka *Poa trivialis*
 karvakiviyrtti *Woodsia ilvensis*
 keltamaksaruoho *Sedum acre*
 ketopölkkyruoho *Turritis glabra*
 keto-orvokki *Viola tricolor*
 kevätleinikkiryhmä *Ranunculus auricomus* -ryhmä
 kevätlinnunsilmä *Chrysosplenium alternifolium*

kevätpiippo *Luzula pilosa*
 kellokielo *Convallaria majalis* (l. kielo)
 kissankello *Campanula rotundifolia*
 kivikkoalvejuuri *Dryopteris filix-mas*
 koiranheisi *Viburnum opulus*
 koiranputki *Anthriscus sylvestris*
 koiranvehniö *Elymus caninus*
 komealupiini *Lupinus polyphyllus*
 korpi-imarre *Phegopteris connectilis*
 kultapiisku *Solidago virgaurea*
 kurjenkello *Campanula persicifolia*
 kyläkellukka *Geum urbanum*
 lampaannata *Festuca ovina*
 lehtoarho *Moehringia trinervia*
 lehtohorsma *Epilobium montanum*
 lehtoimikkä *Pulmonaria obscura*
 lehtokorte *Equisetum pratense*
 lehtokuusama *Lonicera xylosteum*
 lehtonurmikka *Poa nemoralis*
 lehtotähtimö *Stellaria nemorum*
 lehto-orvokki *Viola mirabilis*
 lehtopalsami *Impatiens noli-tangere*
 lehtosinivuokko *Hepatica nobilis* (l. sinivuokko)

lehtosudenmarja <i>Paris quadrifolia</i> (l. sudenmarja)	mäkiluste <i>Brachypodium pinnatum</i> (l. mäkilehtoluste)
lehtotesma <i>Milium effusum</i>	mäkitervakko <i>Viscaria vulgaris</i>
lehtovirmajuuri <i>Valeriana sambucifolia</i>	niittykoiranheinä <i>Dactylis glomerata</i> (l. koiranheinä)
lehtovuohenputki <i>Aegopodium podagraria</i>	niittymesiangervo <i>Filipendula ulmaria</i> (l. mesiangervo)
leskenlehti <i>Tussilago farfara</i>	niittynurmikka <i>Poa pratensis</i>
linnunkaali <i>Lapsana communis</i>	niittysuolaheinä <i>Rumex acetosa</i>
luhtamatarra <i>Galium uliginosum</i>	nuokkuhalmikkä <i>Melica nutans</i>
lännepunaherukka <i>Ribes rubrum</i> (l. punaherukka)	nuokkualvikki <i>Orthilia secunda</i>
metsäälvejuuri <i>Dryopteris carthusiana</i>	nurmitädyke <i>Veronica chamaedrys</i>
metsäimarre <i>Gymnocarpium dryopteris</i>	nurmitähkiö <i>Phleum pratense</i>
metsäkastikka <i>Calamagrostis arundinacea</i>	ojakellukka <i>Geum rivale</i>
metsäkorte <i>Equisetum sylvaticum</i>	palomaitohorsma <i>Chamaenerion angustifolium</i> (ent. <i>Ebilobium angustifolium</i> , l. maitohorsma)
metsäkurjenpolvi <i>Geranium sylvaticum</i>	peltokanankaali <i>Barbarea vulgaris</i>
metsäkäenkaali <i>Oxalis acetosella</i> (l. käenkaali)	peltovalvatti <i>Sonchus arvensis</i>
metsälauha <i>Avenella flexuosa</i>	piharatamo <i>Plantago major</i>
metsäoravanmarja <i>Maianthemum bifolium</i> (l. oravanmarja)	pihatähtimö <i>Stellaria media</i>
metsäorvokki <i>Viola riviniana</i>	pohjankallioimarre <i>Polypodium vulgare</i>
metsäruusu <i>Rosa cinnamomea</i>	punakoiso <i>Solanum dulcamara</i>
metsätähti <i>Lysimachia europaea</i>	punavadelma <i>Rubus idaeus</i> (l. vadelma)
metsävirvilä <i>Ervilia sylvatica</i> (ent. <i>Vicia sylvatica</i> , metsävirna)	rohtomaahumala <i>Glechoma hederacea</i> (l. maahumala)
mustakonnanmarja <i>Actaea spicata</i>	rohtotädyke <i>Veronica officinalis</i>

rönsyleinikki *Ranunculus repens*

rätvänä *Potentilla erecta*

sarjakeltano *Hieracium umbellatum*

siankärsämö *Achillea millefolium*

soreahiirenporras *Athyrium filix-femina*

sormisara *Carex digitata*

särmäkuisma *Hypericum maculatum*

taigapuolukka *Vaccinium vitis-idaea* (l. puolukka)

taigasananjalka *Pteridium pinetorum* (ent. *Pteridium aquilinum* subsp. *pinetorum*, l. sananjalka)

valkoapila *Trifolium repens*

valkovuokko *Anemone nemorosa*

voikukat *Taraxacum* sp.

Pohjakerros

isokastesammal *Plagiochila asplenioides*

isomyyränsammal *Atrichum undulatum*

kynsisammalet *Dicranum* sp.

laakasammalet *Plagiothecium* sp.

lehtohaivensammal *Cirriphyllum piliferum*

lehtoruusukesammal *Rhodobryum roseum* (l. ruusukesammal)

lehväsammalet *Mniaceae*

metsäkamppisammal *Sanionia uncinata*

metsäkerrossammal *Hylocomium splendens*

metsälehväsammal *Plagiomnium cuspidatum*

metsäliekosammal *Rhytidiadelphus triquetrus*

niittyliekosammal *Rhytidiadelphus squarrosus*

palmikkosammalet *Hypnaceae*

palmusammal *Climacium dendroides*

seinäsammal *Pleurozium schreberi*

suikerosammalet *Brachythecium*

suonihuopasammal *Aulacomnium palustre*

Jäkälät

torvijäkälät, poronjäkälät *Cladonia* sp.

nahkajäkälät *Peltigera* sp.

Sienet ja kääväkkäät

lehmäntatit *Leccinum* sp.

Helttasienet

haperot *Russula* sp.

haprakkaat *Psathyrella* sp.

hiipot *Mycena* sp.

isojuurekas *Clitocybula platyphylla*

karvaslakit *Gymnopilus* sp.

kuusenneulasnahikas *Marasmiellus perforans*

lahorusokkaat *Pluteus* sp.

leppähelokka *Flammula alnicola*

lohisienet *Laccaria* sp.

mustarousku *Lactarius turpis*

nurmirousku *Lactarius flexuosus*

käävät

arinakääpä *Phellinus igniarius*

arinakäävät *Phellinus* sp.

haprakäävät *Postia* sp.

kantokääpä *Fomitopsis pinicola*

karvavyökääpä *Trametes hirsuta*

kevätkääpä *Polyphorus ciliatus*

kuhmukääpä *Phellinus punctatus*

kuusenkynsikääpä *Trichaptum abietinum*

oranssikärpässieni *Amanita crocea*

poimuhiippo *Mycena galericulata*

punakärpässieni *Amanita muscaria*

pulkkosieni *Paxillus involutus*

pähkinänrousku *Lactarius pyrogalus*

risakkaat *Inocybe* sp.

rouskut *Lactarius* sp.

ruostekärpässieni *Amanita fulva*

rusokkaat *Entoloma* sp.

seitikit *Cortinarius* sp.

sinipunahiippo *Mycena pura*

tupasjuurekas *Gymnopus confluens*

lattakääpä *Ganoderma applanatum*

lepänkääpä *Inonotus radiatus*

mustasukkakääpä *Polyporus leptcephalus*

pökkelökääpä *Piptoporus betulinus*

raidankääpä *Phellinus conchatus*

sinikääpäryhmä *Postia caesia* coll.

taulakääpä *Fomes fomentarius*

muut

hytyrypykkä *Merulius tremellosus*

kalvasmaljakas-laji *Tarsetta* sp. (det. Unto Söderholm)

känsätuhkelo *Lycoperdon perlatum*

leppänahakka *Stereum subtomentosum*

leppäpoimukka *Plicatura nivea*

maitohampikka *Irpex lacteus* (det. Unto Söderholm)

oksatiimakka *Hymenoscyphus calyculus* (det. Unto Söderholm)

patinanastakka *Chlorociboria aeruginascens*

punanäppy *Nectria cinnabarina*

purppuranahakka *Chondrostereum purpureum*

ripsimaljakas *Scutellinia scutellata*

ruskovuotikka *Hydnoporia tabacina*

rustonupikka *Leotia lubrica*

ryppynahakka *Stereum rugosum*